

constitutum ex Verbo, corpore, et anima, sicut in homine constituitur persona ex corpore et anima; sed tantum natura humana per unionem hypostaticam trahitur ad personalitatem Verbi, ut sit personalitas naturæ humanæ, sicut jam erat et manet naturæ suæ divinæ; ergo hic habetur idem rectus prædicati et subjecti, qui requiritur ad communicationem idiomatum; imo hujus est fundamentum proximum.

Ad 2um. R. 1°. Si sint secundum diversas naturas, hoc ipso non sunt contradictoria.

R. 2°. T. A. N. Cons. *Disparitas* est; quod, ut diximus Caut. 1^a. negatio simpliciter posita, quia est malignantis naturæ, removet omni ex parte a subjecto formam, vel prædicatum, quod tamen ex aliqua parte ei debetur.

Ad 3um. R. D. Ant. Concreta substantiva *substantive* sumpta, prout aliquando sumi possunt C. concreta substantiva *adjective* sumpta, et quando ita sumi debent N. Juxta Summulistas omne concretum dupliciter sumi potest: substantive, et adjective. *Substantive* sumitur, quando forma per concretum significata importatur in recto; *adjective* sumitur, quando forma per concretum significata importatur in obliquo: sic homo acceptus substantive, ita resolvitur: *natura humana habens subsistentiam*; adjective acceptus: *suppositum habens naturam humanam*. Ex quo tamen non sequitur, omnia concreta sic instituta esse, ut arbitrarie modo unum significatum importent in recto, modo utrumque. Ut vero sciatur, an in propositione concretum sumatur adjective, an substantive, attendi debet, in qua acceptione verificetur propositio: maxime in divinis et in composito Theandrico. Sic *Deus* et *homo* in his propositionibus: *Deus est homo*; *homo est Deus*, debent sumi adjective, ut sensus sit: *Suppositum, vel persona habens naturam divinam est suppositum habens naturam humanam*: et ratio est, quia ita sumi exigat propositionis veritas; si enim substantive sumas, facerent hunc sensum: *Natura divina subsistens est natura humana subsistens*, vel vicissim; quæ propositio est hæretica. E contra dum dico, *Deus est unus*, in hac propositione, *Deus*, sumi debet substantive, ut sensus sit: *natura divina subsistens in personis tribus est una*; quia hic ita sumi exigat propositionis veritas.

ARTICULUS III.

AN DETUR COMMUNICATIO IDIOMATUM IN ABSTRACTO AD MENTEM UBIQUISTARUM?

335. *Nota*. *Ubiquistarum* nomine ii de schola Lutheri veniunt, qui in errorem Nestoriano extreme oppositum prolapsi, communicationem idiomatum etiam in abstracto et respectu naturæ docuerunt; velut Faber Stapulensis, qui erroris pater creditur: tum Lutherus, Brentius, Kemnitius, Schmidelinus, Mathias Illyricus; aliique; volentes, unionem hypostaticam vel consistere formaliter in attributorum divinorum in humanitatem transfusione; vel hanc (ut inter se dissentiebant, nec satis sibi constabant) esse de essentia unionis; vel certe ex hac necessario profluere, ut vere dici possit: *Humanitas Christi est omnipotens, omniscia, ubique præsens*, etc. a quo postremo Ubiquistarum nomen iis adhæsit; quod tamen, sed frustra im-

rito, Ubiquistæ Wittenbergenses in colloquio cum Palatinis Sacramentariis, tanquam contumeliosum, a se amoliri conati sunt.

Ex Libro Concordiæ, quem Ubiquistæ anno 1580. protulerunt, hoc dogmatis illorum systema fuit. Dicebant, hoc ipso naturam humanam fuisse hypostaticè unitam Verbo, quod omnis plenitudo divinitatis Verbi ita sit illi communicata, ut Christus etiam secundum humanitatem vere et proprie sit ac dicatur: 1°. *Persona divina Verbi*; 2°. *Deus*; 3°. *Omnipotens, æternus, infinitus, immensus, ubique præsens, immortalis*, etc. Hinc cum de Christo dicimus: *Hic homo est persona divina, Deus, omnipotens, immensus*, etc., negant sensum esse hunc, in quo Catholici illas propositiones usurpant: hæc persona, quæ subsistit in natura humana, est persona divina, Deus, omnipotens, immensa, etc. Sed contra contendunt, quod Christus etiam secundum humanitatem sit illa omnia; ut dici possit ac debeat: hæc humanitas est persona divina, Deus, omnipotens, immensa, etc.

Porro communicationem illam realiter fieri quidem asserebant, sed modo singulari et arcano; qui, qualis sit, nec determinare sciunt, neque audent; dubio procul, ut eo loquendi modo contra prævisos Catholicorum impetus se utcumque munirent. Inde suis inculcabant, ut Schmidelin. in Repetitionib. Wittenbergicis, modum illum, cum arcanus sit, non esse indagandum, nec rejici debere propter ulla argumenta.

Hinc etiam, teste Gregorio de Valentia e Societate nostra, qui eosdem impugnavit, videbantur sibi satis explicare, quomodo hujuscemodi realis communicatio non tollat distinctionem duarum naturarum, et proprietatum utriusque. *Physice* enim et *per se* concedunt, humanitatem assumptam manere infirmam, certo loco circumscriptam, et denique retinere omnia sua, quibus a natura divina tum essentiæ ratione, tum proprietatibus suis multum differat; tametsi divina quoque ipsi competant arcano modo, et in illam transfusa sint. Discrimen enim esse observandum, cum divina tribuuntur divinitati et humanitati; nam divinitas est attributa illa existendo utique ipsa; humanitas autem non existendo, sed habendo illa eadem; sic tamen ut arcano modo, vere nihilominus, Christus, etiam secundum humanitatem, vere sit, et affirmari debeat esse illa divina omnia: Persona, Deus, omnipotens, immensus, ubique præsens.

336. *Dico*. Non datur communicatio idiomatum in abstracto ad mentem Ubiquistarum; sive ita, ut attributa divina intelligantur realiter esse in humanitate secundum se et formaliter.

Prob. I. generaliter. 1°. Tolerari non potest dogma illud, quod adstruit modum unionis duarum naturarum in Christo, qui conciliari nequit cum confessione fidei edita in Concilio Chalcedonensi contra Eutychianos, qua jubemur credere Christum Dominum in duabus naturis inconfusibiliter, inconvertibiliter, indivisibiliter, nulla naturarum differentia sublata propter unionem, sed salva magis utriusque naturæ proprietate: atqui cum hac conciliari nequit propositum dogma. *Major* extra controversiam est; cum illa confessio in celeberrimo Concilio, ac uno ex quatuor Ecclesiæ præcipuis edita, etiam ab adversariis tanquam verbo Dei summe consentanea recipiatur; adeo ut Schmidelinus ipse in Repetit. Wittenberg. recitata illa Concilii sententia, anathema palam dicat iis, qui contra sentiunt. Igitur

Min. prob. Nam Concilium definiendo per unionem non fuisse sublatam differentiam naturarum, sed utriusque proprietatem magis salvam permanisse; hoc utique definit: Incarnationis mysterio minime factum esse, ut arcano aliquo modo, quæ divina sunt, affirmari possint de Christo homine secundum humanitatem (hoc enim est, utramque naturam mansisse inconfusam); de humana natura solum affirmari posse, quæ sunt humana; de divina, quæ divina sunt: neque per unionem arcano modo Christi humanitatem esse illa omnia, quæ divina sunt.

337. 2°. Ex Ubiquistarum dogmate necessaria, et firma consequentia, consequuntur absurda prorsus, et hæretica; ergo sustineri non potest. *Prob. Ant.* Sequeretur enim aperte, Christum secundum humanitatem nec passum, aut mortuum esse, nec pati, aut mori potuisse. *Prob.* Quia, licet concedant Ubiquistæ, assumptam humanitatem mansisse infirmam physice et naturaliter, adeoque mortalem et passibilem, absolute tamen omni modo contendunt, humanitatem eandem, unionis beneficio et gratia, arcano et singulari modo, fuisse immortalem et impassibilem; ac quidem, quod eos confiteri oportet, multo excellentius, quam post resurrectionem, Dei beneficio, futuri sint Beati immortales et impassibiles; licet cætera physice et ex natura sua impassibiles et immortales non sint: ponunt enim Christum secundum humanitatem impassibilem et immortalem esse eadem ipsa impassibilitate et immortalitate divina; quod longe majus est, quam esse immortalem et impassibilem, gratuito dono, ab immortalitate divina distincto; quomodo immortales et impassibiles erunt Beati, quaecumque tandem futurum sit donum illud.

Unde tale conficitur argumentum. Licet Beati post resurrectionem, physice et ex natura sua considerati, passibiles et mortales sint; gratuito tamen dono illo fit, ut reipsa immortales et impassibiles sint, et nec pati quidquam in natura sua, neque secundum illam mori possint; ergo minus Christus, etsi juxta naturam humanam physice et naturaliter consideratam, pati morique potuerit; vel pati quidquam in natura sua humana, vel secundum illam mori potuit; cum dono esset longe majori, nempe ipsa immortalitate et impassibilitate divina, immortalis et impassibilis.

338. 3°. Si vere sint hæc propositiones: *humanitas Christi est omniscia, omnipotens, immensa, ubique præsens in se ipsa, etc.*; ergo vel ratione unitatis naturæ humanæ cum attributis divinis per unionem effectæ; vel ipsa omnipotentia divina, omniscientia, omnipræsentia, etc., intrinsece deberet informare naturam humanam; secus enim nullum haberetur fundamentum, attributa divina affirmandi de humanitate, ac omnes propositiones affirmativæ falsæ erunt: et nisi hæc ab illis saltem informetur intrinsece; adversarii incident in denominationem tantum extrinsecam Nestorianam. Atqui neutrum, sine labe Eutyhianismi, dici potest: non prius; quia quocumque arcano modo facta fuerit illa unitas, erit tamen vera unitas; quod aperte Eutyhianum est, sive deinde facta fuerit per conversionem, sive commixtionem, aut simili modo occulto, eundem tamen effectum habente: sed et alterum compositionem naturæ cum natura Eutyhianam infert.

339. *Prob. II. in specie* quoad ubiuitatem, quæ totius erronei systematis radix et scopus fuit: quippe cui confingendo ansam dederat controversia Lutheranos inter et Calvinistas orta, et magna contentione agitata, circa realem corporis et sanguinis Christi in Eucharistia præsentiam. Cætera enim inter argumenta ad probandam realem istam præsentiam Lutherani loco non postremo reponerent ubiuitatem corporis Christi. Igitur

1°. Systema ubiuitatis repugnat manifeste *S. Scripturæ. Prob. S.* Scriptura plurimis in locis clare perhibet, Christum sive in statu vitæ suæ mortalis, sive exaltationis et gloriæ, secundum humanitatem, alicubi non fuisse. Sic Joan. 11. 15. Christus ipse ait: *Lazarus mortuus est, et gaudeo propter vos ut credatis, quoniam non eram ibi.* Matth. 28. 6. inquit Angelus: *Non est hic; surrexit enim.* Joan. 16. 28. *Relinquo mundum,* dicebat Christus. Luc. 24. 51. *Recessit ab eis, et ferebatur in cælum.* Taceo id genus plura, quæ sparsim in N. T. de hoc occurrunt. Atqui hæc de divinitate Christi intelligi nequeunt, utpote necessario ubique præsentem; ergo de Christo secundum humanitatem ejus debent accipi.

2°. Repugnat multis *fidei articulis*, clare expressis in Scripturis et symbolo Apostolorum. Juxta illud enim credimus, Christum secundum humanitatem vere ex Matris utero prodiisse natum; vere fuisse mortuum, et sepultum; descendisse ad inferos; resurrexisse a mortuis; ascendisse in cælum; inde rursus venturum ad judicium. Sed cum his systema ubiuitatis conciliari nequit. 1. Enim si Christus secundum humanitatem est ubique; ergo, ut primum conceptus, jam extra uterum virginæ Matris erat; et post nativitatem æque adhuc intra, quam extra fuit. 2. Juxta Ubiquistarum placitum, corpus et anima Christi nunquam separata fuerunt: sed neque separari possunt, cum ambo existant ubique; ergo Christus nunquam vere mortuus fuit, sepultus; non descendit ad inferos, sic, ut corpus remaneret in sepulcro. Porro sic nec vere e sepulcro restitit, non vere ascendit in cælum, etc. Sed hæc ineptissima sunt, et omnia illa Christi mysteria non nisi apparentiæ fuissent, et ludificationes hominum; quod dicere extremæ impietatis est. Contra probationes hactenus allatas Ubiquistæ apud GREGOR. de Valentia

340. *Respondent I.* Christum equidem secundum humanitatem a primo incarnationis instanti omnipotentia, omniscientia, omnipræsentia vel immensitate, impassibilitate, immortalitate, etc., fuisse præditum; sed ante resurrectionem noluisse illis uti; quin ea repressisse, et velut texisse forma servi; adeoque mori et pati potuisse. At infirmum et miserum est hoc per-fugium. Nam

Contra est 1°. Quod ex attributis quædam ejusmodi sint, ut propria eorum ratio quasi in usu et actu secundo posita sit: ut omnipræsentia, omniscientia, etc.; omnipræsentem enim esse, est ubique locorum *actu atesse*; similiter Deum esse omniscium, est ipsum *actu cognoscere* et *scire* singula. Quia igitur ejusmodi attributa in usu consistunt; inde necessario fit, ut, a quo momento illa Christus habuit, ab eodem momento ista usurpaverit; aut si non usurpaverit aliquando, certe tunc non habuerit.

2°. Præterea quædam alia sunt Dei attributa, in quibus etsi, nostro concipiendi modo, liceat utcumque distinguere usum ab eorumdem ratione;

tamen cum hac eorum usus adeo est necessario conjunctus, ut, si quis usum separet, tollat utrumque. Et ex his præcipue sunt duo hæc, *impassibilitas* et *immortalitas*. Recte enim dicimus de ratione immortalitatis esse, *non posse mori*; et impassibilitatis, *non posse pati*. Sed si hujusmodi usum ab his attributis separet, ponasque rem aliquam passam et mortuam esse; sequetur necessario, eandem non fuisse immortalem et impassibilem; quia si passa et mortua est, pati et mori potuit; ergo impassibilis et immortalis non fuit. Alioquin si simul illam impassibilem et immortalem fuisse concedas, simul has contradictorias concedes: *Res in natura sua pati et mori tandem potuit*; et: *Res in natura sua neque pati omnino neque mori potuit*; hoc enim est, gratuito Dei beneficio, impassibilem et immortalem esse.

341. *Respondent II.* Licet Christus secundum humanitatem non fuerit ubique *localiter*, fuisse tamen ubique modo *divino* et *arcano*. Item ante nativitatem *localiter* fuit in matris utero, non extra hunc; post nativitatem vero *localiter* extra uterum fuit, non intra; igitur vere natus est. Eadem est ratio de cæteris. Hinc etsi Christus non possit mutare locum, quatenus est ubique modo *divino* et *arcano*, i. e. invisibili; posse tamen, quatenus nunc *localiter*, h. e. juxta adversarios *visibiliter*, est in hoc loco, nunc in isto.

Verum nihil prorsus eâ juvant Ubiquistas. Nam 1°. non est hic quæstio de accidentibus humanitatis, qualia sunt: esse visibile, invisibile; locale, illoca; sed de ipsa humanitatis Christi substantia; an hæc reipsa sit ubique? Si enim reipsa ubique est, non potest moveri de loco in locum; adeoque non vere, quoad rem prodire ex utero, etc. Sicque omnia illa, quæ de motu locali Christi secundum humanitatem ex Scriptura retulimus, manebunt merè apparentiæ et ludificationes.

2°. Ipse Deus non est *localiter* et *circumscriptive* in mundo; at propterea nemo audebit dicere: *Deus non est in mundo*; quia in hoc *localiter* non est; igitur, si corpus Christi post resurrectionem vere adhuc fuisset in sepulcro, etsi illoca; nec angelus potuisset simpliciter dicere: *non est hic*; nec Christus, si, moriente Lazaro, vere fuisset in Bethania, licet illoca; potuisset dicere, *non eram ibi*.

342. *Obj. I.* Ex *sacris Scripturis*. Juxta S. Script. attributa divina communicata sunt humanitati Christi; ergo de humanitate Christi etiam affirmari possunt. *Prob. Ant.* Nam 1°. ad Coloss. 2. 9. ait Apostolus de Christo: *In quo inhabitat plenitudo divinitatis corporaliter*. 2°. Matth. 11. 27. testatur Christus ipse: *Omnia mihi tradita sunt a Patre meo*. 3°. Joan. 3. *Pater diligit Filium, et omnia dedit in manu ejus*. 4°. Matth. 28. 18. *Data est mihi omnis potestas*; ergo omnipotentia. 5°. *Potestas ejus potestas aterna*. Dan. 7; ergo.

R. *D. Ant.* Sunt communicata in sensu Ubiquistarum, sive in abstracto, ita ut intelligatur esse realiter in humanitate secundum se et formaliter *N.* in sensu Catholicorum, hoc est, ita ut de humanitate dici possint in concreto *C.* Et *D. Cons.* Ergo et de hac affirmari possunt in abstracto *N.* in concreto *C.* Sensum utrumque exposuimus n. 335. Unde

Ad 1um. R. Litteralis et genuinus sensus est: plenitudo divinitatis *corporaliter*, i. e. vere realiter (non fecte, aut per meram assistentiam: non apparenter) inhabitat, sed per unionem substantialem cum natura humana,

in persona Verbi. At non inde sequitur: ergo natura humana in abstracto et formaliter est illa omnia prædicata divina.

Ad 2um. R. 1°. Sensus est, omnia sibi tradita esse per *generationem æternam* et *divinam*: sic omnipotentiam, immensitatem, etc., proinde se, qua Deum, in nulla re esse Patre inferiore.

R. 2°. Applicando etiam textum Christo secundum humanitatem. Omnia illi tradita sunt, quatenus Christus, etiam ut homo, accepit potestatem maximam in omnia, sive creaturas omnes; sed creatam, sive naturæ creatæ convenientem et subordinatam Deo. Et ita Apostolus 1. Cor. 15. 28. dicit: *Cum autem subjecta illi fuerint omnia; tunc et ipse Filius subjectus erit ei, qui subiecit sibi omnia: ut sit Deus omnia in omnibus*. Ubi dicit Apostolus, Filium Deo subjectum, nempe secundum humanitatem; quare et potestas in omnia, quam habet Christus secundum humanitatem, subjecta est Deo.

Ad 3um, et 4um. R. Vel ibi Christus iterum loquitur de se, qua Deus est; et est eadem responsio, quæ ante primo loco data: vel loquitur de se, qua homo est; et rursus est sensus, datam esse humanitati potestatem quidem excellentissimam, creatam tamen, subordinatam Deo, et finitam pro subjecti conditione.

Ad 5um. R. Si contendas, Danielem loqui de potestate Christi secundum humanitatem; plus ille non intendit, quam excellentissimam illam potestatem, creatam tamen et finitam, quæ data est Christo qua homini, nunquam esse ab eo tollendam. Neque enim ex eo textu, quia inquit, *potestas æterna*, exsculpere valent, ipsam potestatem divinam esse in ipsa Christi humanitate realiter intrinsece, ita ut de hac in abstracto et formaliter prædicari debeat; alioquin enim et ipsam simul æternitatem sic communicatam dici oportebit, ut pariter dici debeat: *Humanitas Christi est æterna*; quod implicat; ita enim Christi humanitas ante se ipsam exstitisset: æternum enim est, quod nunquam non est, quodque ideo antecedit omne temporale; est autem humanitas Christi res quædam initium habens in tempore in Mariæ Virginis utero.

343. *Obj. II.* Ex *auctoritate SS. Patrum*. Hi constanter tribuunt ipsi humanitati Christi secundum se ea, quæ divina sunt; ergo. *Prob. Ant.* Sic 1°. S. GREGORIUS NYSS. Tract. de Anima (opp. t. 2. p. 111. D.) dicit: *Verbum tradens corpori et animæ suæ divinitatis virtutem*. S. AUG. contra Felicianum c. 11. *Majestate Deitatis glorificatam carnem*. Alii humanitatem Christi, ut S. CYRILL. ALEXANDR., *Deificatam* enuntiant. 2°. S. ATHANAS. Serm. in Annunt. Deiparæ n. 11. *assumpto homini*, ait, *fuisse tributam omnem efficaciam, virtutemque, ut posset sustinere omnem adversariæ potestatis impetum, et operari curationem in populo*. S. CYRILL. Dial. 8. de Incarnat. Unigenit. (opp. t. 3. part. 1^a. p. 707. A.) inquit: *Videre est ipsum (Verbum) carni suæ divinæ operationis gloriam tribuisse*. Sic et DAMASCEN. inquit, voluntatem humanam Christi per unionem cum divina Verbi factam esse omnipotentem.

3°. S. BASILIUS: *Natura, ait, assumpta divinitati assumpti eam unita est, ejusdemque gloriæ et honoris particeps et consors facta*. Ac THEODORETUS: *Ut homo accepit gloriam, quam habuit ut Deus*.

R. *N. Ant.* Ad *prob. R.* generaliter ad hæc aliaque Patrum testimonia,